

Heikki Vestman kok ym.

Kirjallinen kysymys rajamenettelystä ja poikkeusolovaltuuksien laajentamisesta ulkomaalaislaissa

Eduskunnan puhemiehelle

Kun Turkki vuonna 2015 avasi rajansa, noin miljoona laitonta rajanylittäjää eteni pääosin Turkin kautta Eurooppaan. Näistä yli 30 000 tuli Suomeen. EU teki vuonna 2016 Turkin kanssa sopimuksen, jonka nojalla presidentti Erdogan suostui EU:n taloudellista tukea vastaan palauttamaan omien rajojensa valvonnan. YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n mukaan Turkissa voi olla jopa 4 miljoonaa maastaan paennutta.

Turkki on jo kertonut avanneensa rajansa vastoin sopimusta. Julkisuuden tietojen mukaan kymmenentuhannet ihmiset ovat siirtymässä kohti EU:n ulkorajaa mahdollisesti Turkin avittamana. Rajan läpi on jo päässyt ihmisiä. Kreikan viranomaiset ovat raportoineet estäneensä tuhansia laitottomia maahantuloryrityksiä. Tämä voi olla vasta alkua. Paitsi että Turkissa on miljoonia maastaan paenneita, myös eri puolilla Lähi-itää seurataan tilannetta tiiviisti.

Hallitsemattoman kansainvaelluksen estäminen on ensisijaisesti EU:n tehtävä. EU:n rajaturvallisuusvirasto Frontex pyrkii valvomaan EU:n ulkorajoja, ja sillä on käytössään nopean toiminnan reservi. EU:n on voimakkaasti tuettava Kreikkaa ja Bulgariaa ja vahvistettava Frontexin joukkoja, jotta EU:n ulkoraja pitää. Suomen tavoitteen pitäisi olla, että rajat ylittävästä turvapaikanhausta päästään kokonaan eroon. Suomen hallitus on kuitenkin ollut asiasta täysin hiljaa.

Suomen pitää olla varautunut myös siihen, että EU:n ulkorajakontrolli ei kestä eikä EU:n laajuisia ratkaisua löydy. Useissa Euroopan maissa on jo varauduttu uuteen kriisiin hyödyntäen kansainvälisten velvoitteiden liikkumavaraa ja viety lainsäädäntöön poikkeustoimia mahdollistavia kirjauksia. EU:n jäsenvaltiot, kuten Itävalta ja Tanska, ovat tehneet tiukennuksia lakeihin, vaikka ovat pitkälti samojen kansainvälisten sopimusten ja eurooppalaisten sääntöjen sitomia kuin Suomi. Ne ovat ymmärtäneet, että kalliit eurooppalaiset arvot ja vapaudet tarvitsevat suojakseen tarvittaessa lujaakin järjestyksenpitoa. Sen sijaan Suomen turvapaikkalait laahaavat auttamattomasti jäljessä.

EU:n turvapaikkadirektiivi mahdollistaa niin kutsutun rajamenettelyn lisäämisen ulkomaalaislakiin. Sen mukaan turvapaikanhakijoita voidaan pitää neljä viikkoa rajavyöhykkeellä tai sen läheisyydessä päästämättä heitä maahan. Rajamenettelyssä voidaan käsitellä ja ratkaista hakemukset nopeutetulla turvapaikkamenettelyllä ja perusteettomasti maahan pyrkivät käännytään. Sen aikana voidaan myös arvioida turvallisuusriskit säilöön ottamista varten.

Kirjallinen kysymys KK 123/2020 vp

Uuden turvapaikanhakija-aallon myötä Euroopan läpi vaeltaisivat jälleen ennen muita vahvimmat eivätkä eniten suojelun tarpeessa olevat. Suomen rajalliset voimavarat on käytettävä heikoimpien, kuten naisten ja lasten, auttamiseksi. Rajamenettelyssä järjestelmän väärinkäyttäjien, laittomien siirtolaisten ja rikollisten, kuten soluttautuneiden terroristien, pääsy maahan vaikeutuu oleellisesti. Rajavyöhykkeen palautuskeskuksista laittomasti maahan pyrkivät käännytetään takaisin. Rajamenettely suojaa myös tilanteessa, jossa Venäjältä tuleva turvapaikanhaku lisääntyisi epäilyttävästi, kuten vuosina 2015—2016 kävi.

Osa Euroopan maista on lisäksi rajannut turvapaikanhakijoiden määrän, jonka kyseinen maa voi ottaa hallitusti vastaan. Esimerkiksi Itävallassa on laki, jonka mukaan tämän kokonaismäärän jälkeen poikkeusolovaltuuksien nojalla turvapaikanhakijat lähtökohtaisesti käännytetään rajalla.

Minkään maan viranomais- ja oikeusjärjestelmä saati julkinen talous ei kestä hallitsemattomia määriä maahantulijoita.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus ryhtyä valmistelemaan lainsäädäntöä Suomen turvallisuuden suojaamiseksi uuden kansainvaelluksen varalta,

aikooko hallitus ryhtyä toimenpiteisiin EU:n turvapaikkadirektiivin salliman rajamenettelyn implementoimiseksi ulkomaalaislakiin ja

aikooko hallitus ryhtyä toimenpiteisiin poikkeusolovaltuuksien laajentamiseksi hallitsemattomassa kansainvaelluksessa siten, että määritetään rajan yli päästettävien turvapaikanhakijoiden enimmäismäärä?

Helsingissä 2.3.2020

Heikki Vestman kok
Pauli Kiuru kok
Wille Rydman kok
Kari Tolvanen kok
Janne Heikkinen kok
Timo Heinonen kok